2015 letnik 30

2

DIDACTICA SLOVENICA

pedagoška obzorja

znanstvena revija za didaktiko

Vsebina Contents

Dr. France Strmčnik 3 **Šolska pre/obremenitev osnovnošolskih učencev**
School (Over)Load of Primary School Pupils

Bojan Kovačič, dr. Marjan Blažič, dr. Janja Črčinovič Rozman 24 **Faktorska struktura značilnosti glasbeno talentiranih učencev na razredni stopnji osnovne šole**
Factor structure of the characteristics of musically talented pupils at the elementary school level

Dr. Dragan Potočnik 45 **Pouk zgodovine in sodobni mediji**
Teaching history and the modern media

Mag. Karmen Britovšek, dr. Melita Puklek Levpušček 59 **Preventiva duševnega zdravja v učnih načrtih na predmetni stopnji osnovne šole**
Mental health prevention in syllabuses for the upper level of elementary school

Mag. Marija Paladin 75 **Neverbalna komunikacija v izobraževalnem kontekstu skozi oči učencev**
The importance of non-verbal communication in the educational context through the eyes of teachers and students

Dr. Petra Dolenc 91 **Telesna samopodoba srednješolcev s primerno in prekomerno telesno težo**
The physical self-concept of normal-weight and overweight secondary school students

Dr. Abdülkadir Kabadayi 103 **Analiza razlogov in motivov bodočih vzgojiteljev predšolskih otrok za izbiro poklica vzgojitelja**
Analysing prospective preschool teachers' reasons and motives for entering a teaching career

Dr. Miha Marinšek, dr. Maja Hmelak 123 **Razvoj ključnih kompetenc za profesionalni razvoj študentov predšolske vzgoje**
The development of key competencies for the professional growth of pre-school programme students

Dr. Zdenka Zalokar Divjak, dr. Mihael Černetič 138 **Življenjski cilji in bivanjska praznota pri študentih fakultete za zdravstvene vede**
Goals in life and existential emptiness with students at the faculty of health sciences

Dr. France Strmčnik

Šolska pre/obremenitev osnovnošolskih učencev

Znanstveni članek

UDK 373.3:613.86

KLJUČNE BESEDE: obremenitev, preobremenitev, prisila, strah, stresnost, učitelj, družina, duševna struktura, pouk, individualizacija

POVZETEK – V članku so v ospredju osnovna teoretična izhodišča, predvsem težka določljivost med potrebno obremenitvijo in škodljivo preobremenitvijo, ker za vse učence enakih kriterijev pre/obremenitve skorajda ni. Razlike v doživljanju obremenitve izhajajo iz posebnosti temeljnih povzročiteljev pre/obremenitve. Ti povzročitelji so družba, zunajšolske razmere, socialna pozicija učencev, razmere v njihovih družinah, učenčeve telesne in duševne danosti in intersubjektivne posebnosti, učiteljeva poklicna usposobljenost in še posebej njegov human pedagoški odnos do učencev. Predvsem od teh povzročiteljev je v veliki meri odvisno, ali bo naravna potencialna obremenitev prešla v dejansko. Nekaj pozornosti je namenjeno tudi obremenjevanju učiteljev.

Scientific paper

UDC 373.3:613.86

KEY WORDS: load, overload, coercion, fear, stress, teacher, family, mental structure, lessons, individualization

ABSTRACT – The paper focuses on the basic theoretical premises, above all on the difficulty of distinguishing between a necessary load and a harmful load, since the same criteria of (over)load do not apply to all pupils. Differences in experiencing load derive from the features of the basic causes of (over) load. These causes are society, the circumstances outside school, the social status of pupils, the circumstances in their families, a pupil's physical and mental qualities and intersubjective features, a teacher's professional qualifications and, above all, his or her humane pedagogical attitude towards pupils. It greatly depends on these causes whether a natural potential load will turn into an actual one. Some attention is also devoted to the load of teachers.

1. Uvod

Šolska obremenitev vzbuja permanentno pozornost, saj sodi med konstitutivne spremljevalce šolskega dela. Za isti namen uporabljamo različne nediferencirane pojme, na primer pre/obremenitev, zahtevnost, stres, prezahtevnost, pogosto upoštevajoč le delne vidike. Tudi ni enotnega razumevanja pomembnosti obremenitve. Sega od dramatične njene škodljivosti, ko naj bi mnogim učencem ogrožala zdravje in povzročala hude duševne motnje (Weinert, 2001), do prepričanja, da šola učence še premalo obremenjuje, češ da je šola kar v redu, da se v njej učenci ne počutijo slabo, celo zelo ugodno (Teschner, 2010).

Pogosto apriorno absolutiziranje negativnih posledic obremenjevanja je povezano z dejstvom, da mnogi identificirajo obremenjevanje z odklonilnim odnosom učencev do šole oziroma zreducirajo obremenjevanje na šolski strah in stresnost, ki v

Bojan Kovačič, Marjan Blažič, PhD, Janja Črčinovič Rozman, PhD

Factor structure of the characteristics of musically talented pupils at the elementary school level

Znanstveni članek

UDK 159.924:78:373.3

KLJUČNE BESEDE: glasbeni talent, značilnosti glasbeno talentiranih učencev, nadarjenost in talentiranost, faktorska analiza, razredna stopnja izobraževanja

POVZETEK – V članku obravnavamo značilnosti glasbeno talentiranih učencev na razredni stopnji osnovne šole. V raziskavi je sodelovalo 432 učiteljev razrednega pouka iz 90 slovenskih osnovnih šol, ki je nominiralo in z uporabo 7-stopenjske lestvice ocenilo skupno 432 v oddelku najbolj glasbeno talentiranih učencev. Najprej se omejujemo na rezultate konfirmatorne faktorske analize, katere namen je bil v smislu preverbe vsebinske veljavnosti potrditi vnaprej zastavljeno faktorsko strukturo oz. število faktorjev in niz indikatorskih spremenljivk. Ugotovili smo, da se faktorska struktura dobro ujema z lastno delitvijo področja glasbene talentiranosti in hkrati razvrstitvijo kriterijev po posameznih področjih. Ugotovili smo, da latentna struktura značilnosti glasbeno talentiranih učencev vsebinsko dobro pokriva teoretično delitev področij glasbenega talenta. S tem smo dobili tudi potrditev dobrega vsebinskega ujemanja teoretične delitve področja glasbene talentiranosti z ugotovljenimi faktorji, pa tudi o ustreznosti širšega, celostnega, večpodročnega pogleda na glasbeno talentiranost.

Scientific paper

UDC 159.924:78:373.3

KEY WORDS: musical talent, characteristics of musically talented pupils, giftedness and talent, factor analysis, elementary school level

ABSTRACT – The article presents the characteristics of musically talented pupils at the elementary school level. The research included 432 primary school teachers from 90 Slovenian elementary schools which were nominated, and by using a 7-point scale assessed a total of 432 pupils, which were in their class the most musically talented. First of all, we were limited to the results of the confirmatory factor analysis, the purpose of which was, in terms of the verification of the content validity, to confirm a proposed factor structure, that is, a number of factors and a set of indicator variables. We found that the factor structure was well covered by our own division of areas of musical talent and also with the distribution of criteria by individual areas. Hypothesis 1, which states that the latent structure of the characteristics of musically talented pupils substantively well covers the theoretical division of the areas of musical talent, was confirmed on the basis of the results obtained. Thus we get the confirmation in terms of good content covering the theoretical division of musical talent to the identified factors, as well as on the adequacy of a broader, holistic view of musical talent.

1. Introduction

In this article we present the results of the research conducted within the framework of the doctoral dissertation, in which we studied the characteristics of musically talented pupils at the elementary school level.

Dr. Dragan Potočnik

Pouk zgodovine in sodobni mediji

Strokovni članek

UDK 37.091.3:93/94

KLJUČNE BESEDE: sodobni pouk zgodovine, zgodovinski viri, zvočni in video viri, informacijsko-komunikacijska tehnologija, e-gradiva

POVZETEK – Med zgodovinske vire, ki so primerni pri pouku zgodovine, štejemo tudi sodobne medije (zvočni in video viri, informacijsko-komunikacijska tehnologija: internet, e-gradiva). Učitelj zgodovine ima na razpolago bogate tehnične možnosti in dobre učne pogoje za nazorno prikazovanje zgodovine. Uporablja lahko slikovno gradivo raznovrstnih avdiovizualnih sredstev, elementov iz zgodovinskih filmov na televiziji, dokumentarnih kulturnozgodovinskih in arheoloških reportaž ipd. Med zvočne in video vire prištevamo dokumentarne filme, dokumentarno igrane filme in zgodovinske filme. Tudi informacijsko-komunikacijska tehnologija in e-gradiva omogočajo izboljšavo pogojev poučevanja zgodovinskih procesov z uporabo sodobnih oblik šolskih gradiv: elektronska zgodovinska karta, interaktivne igre, 3-dimenzionalne predstavitve, animacije, filmi, kvizi itd. S pomočjo računalniške tehnologije pa učenci ne dostopajo samo do interaktivnih vsebin, temveč jih lahko s pomočjo različnih programov tudi sami izdelajo in sestavljajo: časovni trak, plakat, spletne strani, brošure o zgodovini kraja, slikovne predstavitve, spletne strani. Tako internet kot tudi e-gradiva pa lahko učitelji zgodovine uporabljajo kot osnovni informativni učni vir ali pa kot dopolnilo k že uveljavljenim načinom pridobivanja znanja.

Professional paper

UDC 37.091.3:93/94

KEYWORDS: the modern teaching of history, historical sources, audio and visual sources, information-communication technology, e-materials

ABSTRACT – The historical sources that are suitable for teaching history can be found through modern media (audio and video sources, information-communication technology: the internet, e-materials). History teachers can choose from a wide array of technologies and learning tools for a more authentic presentation of history. They can use pictures from different audio-visual sources, elements from historical films on television, cultural-historical and archaeological documentaries, etc. Audio and visual sources thus include documentaries, fictional documentaries and historical films. The information-communication technology and e-materials enable teaching about historical processes through the use of modern forms of learning materials: electronic history maps, interactive games, 3-D presentations, animations, films, quizzes, etc. With the help of computer technology pupils gain access to the interactive materials, and what's more, they can create these materials themselves with the help of different programs, thus producing timelines, posters, websites, brochures about the local history, and visual presentations. The internet and e-materials can be used by teachers as a basic source of information or as an addition to the established ways of transmitting knowledge.

1. Uvod

Od učitelja je odvisna kvaliteta pouka, saj je on tisti, ki učne cilje, vsebino in učno tehnologijo usklajuje in prilagaja učencem ter neposredno odloča o učnem procesu. Kako bo učne cilje in vsebine učno povezoval, operacionaliziral in prilagajal učencem, je odvisno od njegove pedagoške usposobljenosti, predvidenega časa, njegove motivacije, aktivnosti in angažiranosti. Njegovo vodenje učne ure mora biti demokra-

Mag. Karmen Britovšek, dr. Melita Puklek Levpušček

Preventiva duševnega zdravja v učnih načrtih na predmetni stopnji osnovne šole

Znanstveni članek

UDK 616.89+373.3

KLJUČNE BESEDE: duševno zdravje, preventiva, osnovna šola, učni načrti

POVZETEK – V zadnjih letih postaja skrb za duševno zdravje mladih pomembno področje nacionalnih programov duševnega zdravja. Dobro duševno zdravje mladih je namreč povezano z zdravjem splošne populacije in prispeva k uspešnosti družbe. Cilj naše raziskave je bil zato ugotoviti, v kolikšni meri so v učne načrte predmetov v osnovnih šolah na predmetni stopnji vključene vsebine oziroma cilji s področja preventive duševnega zdravja. Na podlagi analize učnih načrtov sklepamo, da je v učnih načrtih predmetov na predmetni stopnji vključenih malo operativnih učnih ciljev, ki se neposredno povezujejo s področjem preventive duševnega zdravja. Največ teh ciljev je vključenih pri predmetu domovinska in državljanska kultura in etika. Večina ciljev se nanaša na telesno in socialno področje preventive duševnega zdravja, v manjši meri pa so prisotne vsebine, ki se nanašajo na čustveno oziroma psihološko in intelektualno področje preventive duševnega zdravja. Na podlagi rezultatov lahko zaključimo, da bi bilo dobro v obstoječe učne načrte predmetov na predmetni stopnji vključiti več vsebin s področja preventive duševnega zdravja.

Scientific paper

UDC 616.89+373.3

KEYWORDS: mental health, prevention, primary school, syllabus

ABSTRACT – The mental health care of young people has become an important area of national mental health programmes. The good mental health of young people is related to the health of the general population and contributes to societal welfare. The aim of our study was to examine the extent to which the syllabuses in Slovenian upper elementary schools (Grades 6-9) include learning goals in the domains of mental health prevention. The research showed that there are only a few operational learning goals, which are closely connected to the domain of mental health prevention. Most of these learning goals are included in the course Civic education and ethics and relate to the physical and social field of mental health prevention. The emotional/psychological and intellectual domains of mental health prevention are present to a lesser extent. Based on these results, we may conclude that more school activities should be dedicated to mental health issues in existing syllabuses.

1. Uvod

Kadar govorimo o duševnem zdravju otrok ali mladostnikov, ga ponavadi obravnavamo na kontinuumu. Na eni strani kontinuuma se nahaja duševno zdravje, na njegovi sredini težave z duševnim zdravjem, na drugem koncu kontinuuma pa duševne motnje oziroma duševne bolezni (Donovan Darlow idr., 2009). Po navedbah M. Tomori (2004) naj bi otroci oziroma mladostniki, ki so duševno zdravi, zaupali vase in druge, bili fleksibilni pri obvladovanju vsakodnevnih stresnih situacij, imeli realno samospoštovanje, bili sposobni navezovati intimne in dolgotrajne prijateljske stike,

Mag. Marija Paladin

Neverbalna komunikacija v izobraževalnem kontekstu skozi oči učencev

Znanstveni članek

UDK 316.772.7:378

KLJUČNE BESEDE: učenci, neverbalna komunikacija, vokalika, gestika, zunanji videz

POVZETEK – V slovenskem okolju je mogoče zaznati pomanjkanje sistematičnega preučevanja pomena neverbalne komunikacije na področju izobraževanja, zato nas je zanimalo, kakšen pomen neverbalni komunikaciji v izobraževalnem kontekstu pripisujejo učenci. Izkazalo se je, da imajo učenci jasna in visoka pričakovanja glede neverbalne komunikacije njihovih učiteljev. Med 34 izjavami o oceni pomena posameznih dejavnikov neverbalne komunikacije za delo učitelja z vidika učenca namreč ni bilo niti enega znaka ali dejavnika neverbalne komunikacije, ki bi mu učenci pripisovali zanemarljiv pomen oziroma izražali izrecno nestrinjanje z njegovim vplivom na kakovost podajanja vsebine na učnih urah. Raziskava je zajela kar se da širok spekter znakov neverbalne komunikacije iz večine področij, do katerih so se učenci opredeljevali z vidika vpliva v izobraževalnem kontekstu. Glede na to, da neverbalna komunikacija verbalno dopolnjuje, poudarja ali celo zamenjuje, je to del komunikacije, ki bi ji morali učitelji posvetiti ustrezno mero pozornosti.

Scientific paper

UDC 316.772.7:378

KEYWORDS: students, non-verbal communication, vocalics, gestics, appearance

ABSTRACT – In the Slovenian environment there is a lack of systematic research in the field of education about the importance of non-verbal communication. That is why we conducted a survey, the results of which are presented in this paper. The basic aim of the research was to identify the importance of non-verbal communication in an educational context which students attributed to. Students have clear and high expectations for the non-verbal communication of their teachers. Among the 34 statements on the importance of individual factors of non-verbal communication of teachers there was not one sign or factor of non-verbal communication of a teacher, to which students would attribute to be of negligible importance. The main contribution of this paper lies in the fact that the survey covers a wide range of cues of non-verbal communication in most fields, which the students evaluated in terms of impact in the educational context. Given that non-verbal communication complements, highlights, or even replaces verbal communication, teachers have to pay an appropriate amount of attention to it.

1. Uvod

Čeprav je možnih opredelitev veliko, lahko rečemo, da neverbalna komunikacija zajema vsa sporočila razen besed in jezika, vključno z različnimi vidiki glasu, telesnimi gibi, izrazi na obrazu, prostorom, časom, vonjem in okoljem (Guerrero, DeVito in Hecht, 1999, str. 7). Večina strokovnjakov se strinja, da imajo neverbalna sporočila v vseh oblikah medosebne komunikacije izredno velik pomen (Robbins, 2007, str. 1), saj jim praviloma zaupamo bolj kot verbalnim sporočilom, ker jih je (nekatere) težje nadzorovati oziroma namerno spremeniti. Neverbalno komunikacijo lahko ločimo v

Dr. Petra Dolenc

Telesna samopodoba srednješolcev s primerno in prekomerno telesno težo

Znanstveni članek

UDK 159.923:796.01

KLJUČNE BESEDE: indeks telesne mase, zadovoljstvo s telesom, zaznana gibalna kompetenca, mladostniki

POVZETEK – Namen raziskave je bil preučiti telesno samopodobo srednješolcev glede na status telesne teže. V vzorec smo vključili 258 slovenskih mladostnic in mladostnikov med 15. in 18. letom. Na podlagi indeksa telesne mase (ITM) smo udeležence razdelili v skupini s primerno in prekomerno prehranjenostjo. Za ugotavljanje večsestavinske telesne samopodobe smo uporabili slovensko obliko vprašalnika PSDQ (Physical Self-Description Questionnaire). Ugotovili smo, da se prekomerno prehranjeni mladostniki zaznavajo kot bolj nezadovoljni z lastno telesno maso v primerjavi s svojimi primerno prehranjenimi vrstniki. Prekomerno prehranjeni mladostniki so dosegli tudi pomembno nižje vrednosti v sestavinah, gibalna/športna aktivnost, gibljivost, vzdržljivost in splošna telesna samopodoba, v primerjavi z mladostniki s primerno telesno težo. Prav tako so se pokazale nekatere specifične razlike v vrednostih PSDQ med skupinama glede na spol. Dobljeni rezultati podpirajo predpostavko o negativni povezanosti med statusom telesne teže in telesno samopodobo.

Scientific paper

UDC 159.923:796.01

KEYWORDS: body mass index, body satisfaction, perceived physical competence, adolescents

ABSTRACT – The purpose of the study was to examine the physical self-concept of secondary school students in relation to their body mass status. The sample included 258 male and female Slovenian adolescents between 15 and 18 years old. On the basis of their body mass index (BMI) they were divided into normal-weight and overweight groups. The Slovenian version of the Physical Self-Description Questionnaire (PSDQ) was used to determine the multidimensional physical self-concept. The results indicated that overweight students reported greater body fat dissatisfaction compared to normal-weight students. Overweight students also achieved significantly lower scores in the PSDQ components of physical activity, endurance, flexibility and global physical-self than normal-weight peers. Differences in the PSDQ scores were also found between the two groups, specifically according to gender. The findings support the assumption about the negative relationship between BMI and physical self-concept.

1. Uvod

V razvitih državah dosegata prekomerna prehranjenost in debelost pri otrocih in mladostnikih epidemiološke razsežnosti in predstavljata pomemben zdravstveni, družbeni in ekonomski problem. Sodobnejše študije navajajo porast pojavnosti tega fenomena pri mladostnikih po vsem svetu (del Mar Bibiloni idr., 2013): ocenjujejo, da je prekomerno prehranjenih in debelih mladostnikov približno 30 odstotkov v Severni in Južni Ameriki, 22 do 25 odstotkov v Evropi (z izjemo Republike Češke in Italije, v katerih je odstotek pojavnosti nekoliko nižji – okoli 14 oziroma 18 odstot-

Dr. Abdülkadir Kabadayi

Analysing prospective preschool teachers' reasons and motives for entering a teaching career

Znanstveni članek

UDK 378:373.2(560)

KLJUČNE BESEDE: motivacija študentov predšolske vzgoje, vzgojitelji pripravniki, notranji razlogi, altruistični in zunanji razlogi

POVZETEK – Ni povsem jasno, kakšen je vir motivacije in razlog vzgojiteljev pripravnikov in študentov predšolske vzgoje, zaradi katerih se odločijo za pedagoški poklic – morda so posledica njihove vzgoje, odraz njihovih življenjskih izkušenj ali pa rezultat socializacijskih procesov v šolah. Poskušali smo pridobiti informacije o razlogih in motivaciji vzgojiteljev pripravnikov in študentov predšolske vzgoje, ki so se vpisali v izobraževalni program za vzgojitelje v Turčiji, glede na njihove notranje, altruistične, zunanje in druge razloge. Vprašalnik z Likertovo lestvico in vprašanji odprtega tipa smo izročili študentom predšolske vzgoje, ki so vpisani v Poklicno šolo za družbene vede (n = 120) in Pedagoško fakulteto Univerze v Selcuku (n = 107) ter vzgojiteljem pripravnikom (n = 90), ki so trenutno zaposleni v mestu Konya. Rezultati nakazujejo bistvene razlike med motivacijo študentov predšolske vzgoje (izrednih in dodiplomskih) ter vzgojiteljev pripravnikov za izbiro poklica vzgojitelja glede na njihove notranje, altruistične, zunanje in druge razloge.

Scientific paper

UDC 378:373.2(560)

KEYWORDS: preschool student teachers' motivation, practising teachers, intrinsic reasons, altruistic and extrinsic reasons

ABSTRACT – It is not clear what the source of the motivation and reasons practising and preschool student teachers bring to teacher education might be – a product of their upbringing, a reflection of their life experiences, or a result of the socialization processes in schools. The aim was to obtain information regarding the reasons and motivation of practising and preschool student teachers entering Preschool Teacher Education in Turkey in terms of their intrinsic, altruistic, extrinsic and other reasons, by building upon pre-existing literature, and recent data. A questionnaire consisting of Likert-type and open-ended questions was administered to preschool preschool student teachers enrolled in the Vocational School of Social Sciences (n = 120) and the Faculty of Education of Selcuk University (n = 107) and practising teachers (n = 90) currently working in Konya. The results indicate that significant differences exist between preservice (associate and undergraduate) and practising preschool teachers' motivation for the teaching profession in respect of their intrinsic, altruistic, extrinsic and other reasons.

1. Introduction

Teacher training in the twenty-first century focuses on the premise that teachers need to be team players who are skilled at operating in collaborative partnerships between teachers and parents, community agencies, university professors, cooperating teachers and student teachers, teachers and children (Landerholm, Gehrie & Hao,

Dr. Miha Marinšek, dr. Maja Hmelak

Razvoj ključnih kompetenc za profesionalni razvoj študentov predšolske vzgoje

Znanstveni članek

UDK 658.3:378-052

KLJUČNE BESEDE: Erazmus, kompetence, predšolska vzgoja, profesionalni razvoj, študentje

POVZETEK – Avtorja v članku posvetita pozornost problemu razvoja ključnih kompetenc za profesionalni razvoj pri študentih predšolske vzgoje, torej prihodnjih vzgojiteljev predšolske vzgoje. V teoretičnem delu opredelita sam profesionalni razvoj in kompetence, potrebne za poklic vzgojitelja predšolskih otrok. Opišeta tudi Erazmusov intenzivni program kot obliko prakse, kjer imajo študentje priložnost aktivnega sodelovanja in s tem pridobivanja izkušenj za svoje prihodnje delo. V empiričnem delu pa sta na primeru aktivne udeležbe Erazmusovega intenzivnega programa kot obliko študije primera želela proučiti razvoj ključnih kompetenc za profesionalni razvoj. Analizirala sta razloge študentov za odločitev pri sodelovanju v tem programu in njihov pogled na pridobljeno znanje in izkušnje po zaključku programa. Podatke sta zbrala z anketiranjem, sodelovalo pa je 47 študentov iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Na podlagi podatkov ugotavljata, da se študentje iz posameznih držav razlikujejo tako glede na razloge, zakaj so se vključili v program, kot tudi glede na pridobljeno znanje in kompetence po zaključku programa.

Scientific paper

UDC 658.3:378-052

KEYWORDS: Erasmus, competences, preschool education, professional development, students

ABSTRACT – In the article, the authors concentrated their attention on the professional development of the key competencies of preschool education students. In the theoretical part, they defined the professional development and key competencies necessary for future preschool teachers. The authors also described the Erasmus intensive programme as a part of the pedagogical practice with the characteristic of offering students active collaboration and an insight into their future profession. In the empirical part, they investigated the professional development of students' key competencies on the example of the Erasmus intensive programme. They analysed the reasons for a student's inclusion into the programme and their point of view on the knowledge and skills gained throughout the programme. 47 students from Slovenia, Croatia and Italy filled in the questionnaires. The results showed that students became involved in the programme for different reasons and perceived the gained knowledge and competencies differently.

1. Uvod

Definicij o tem, kaj je profesionalnost, je veliko, nanašajo se na vrednote, etični kodeks, znanje, spretnosti in odgovornosti, ki usmerjajo razmišljanja in ravnanja v vzgojiteljevem poklicu (Jalongo in Isenberg, 2000). In ker so sestavine te profesionalnosti izpostavljene spremembam, je povsem razumljivo, da profesionalnost ni statična kategorija, ki se ne spreminja, ampak je tudi sama po sebi odvisna od družbenih sprememb (Caulfield, 1997). Ob tem se večina raziskav o vzgojiteljevem profesionalnem razvoju osredotoča predvsem na vzgojiteljeve kvalifikacije oziroma kom-

Dr. Zdenka Zalokar Divjak, dr. Mihael Černetič

Življenjski cilji in bivanjska praznota pri študentih fakultete za zdravstvene vede

Znanstveni članek

UDK 124.2+378:614.2

KLJUČNE BESEDE: življenjski cilji, bivanjska praznota, smisel, noogena nevroza

POVZETEK – V članku smo najprej opredelili povezavo med življenjskimi cilji in voljo do smisla, ki ga logoterapija opredeljuje kot osnovni človekov motiv. Posameznik, ki svojega življenja ne zna osmisliti, doživlja praznoto, dolgčas in nezainteresiranost. V našo raziskavo smo vključili študente prvega, drugega in tretjega letnika Fakultete za zdravstvene vede v Novem mestu. Za merjenje življenjskih ciljev pa smo uporabili PIL-test (Purpose-In-Life). Številni avtorji so na podlagi uporabe tega testa potrdili Franklovo teze o povezavi med smislom življenja in duševnim zdravjem oziroma noogenih nevrozah in bivanjski praznoti. Rezultati na študentih so pokazali, da v področje bivanjske praznote sodi 51,14 odstotka, kar je malo pod povprečjem rezultatov drugih avtorjev (55%). V področje noogenih nevroz (doživljanje nesmisla) pa sodi 6,8 odstotka, kar je zelo spodbuden rezultat. Glede na rezultate po svetu je teh nevroz 20 odstotkov. Raziskava odpira številna vprašanja, predvsem glede možnosti preprečevanja zdrsa študentov iz bivanjske praznote v oblike noogenih nevroz. Bivanjska praznota še ni bolezensko stanje, pomeni pa alarm, da so posamezniki že ogroženi v svojih življenjskih naravnanostih.

Scientific paper

UDC 124.2+378:614.2

KEYWORDS: goals in life, existential emptiness, meaning, noogenic neurosis

ABSTRACT – In the article, we firstly defined the connection between goals in life and will to meaning that logotherapy defines as man's basic motive. An individual who cannot give meaning to his life, experiences emptiness, boredom and uninterestedness. We included the first, second and third year students of the Faculty of health sciences in Novo mesto. We used the PIL test (Purpose-In-Life) to measure goals in life. Numerous authors have confirmed Frankl's thesis on the connection between the meaning of life and mental health and noogenic neurosis and existential emptiness, respectively, on the basis of using this test. The students' results showed that 51.14% belong in the area of existential emptiness, which is slightly below other authors' results (55%). In the area of noogenic neurosis (experiencing absurdity) there were 6.8%, which is a very encouraging result. According to the results around the world, there are 20% of these neuroses. The research opens numerous questions, especially in the sense of the possibility of preventing students slipping from existential emptiness into forms of noogenic neurosis. Existential neurosis is not a medical condition yet, but it signifies an alarm that individuals are already threatened in their life's attitudes.

1. Uvod

Življenjski cilji so tesno povezani s smislom življenja, ki je postal izziv tudi za mnoge metodologe, ki so se želeli z različnimi merskimi instrumenti lotiti tega področja (Melton in Schulenbeg, 2008).

Pojem "volje do smisla" pa je utemeljil V.E. Frankl (2014, str. 59) kot trajno delujočo usmeritev in najvišjo izpolnitev življenja. To ni potreba, niti gon, ki bi ga človek